

GLAZBENO ŠKOLSTVO U VUKOVARU

Rendulić, Ivan

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:545038>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU
ODSJEK ZA GLAZBENU UMJETNOST
PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ GLAZBENA PEDAGOGIJA

IVAN RENDULIĆ

GLAZBENO ŠKOLSTVO U VUKOVARU

ZAVRŠNI RAD

Mentorica:

dr. sc. Brankica Ban, docent

Osijek, 2018.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. O AUTORIMA LITERATURE	2
3. GLAZBENA KULTURA VUKOVARA.....	3
3.1. Iz povijesti Vukovara.....	4
3.2. Glazba u biblijskoj drami <i>Josip sin Jakoba Patriarce, u narodnoj igri prvi put prikazan od učenika vukovarski</i>	6
4. RAZVOJ GLAZBENOG ŠKOLSTVA U VUKOVARU.....	8
4.1. Počeci glazbenog školstva u Vukovaru.....	8
4.2. Prva glazbena škola u Vukovaru.....	9
4.3. Razvoj glazbenog života u Vukovaru.....	10
4.4. Glazbeni razvoj rada glazbene škole u Vukovaru od početaka do danas.....	11
5. PROCVAT GLAZBENE KULTURE VUKOVARA U DRUGOJ POLOVICI 19. STOLJEĆA	14
5.1. Petorica glazbenika tamburaša iz Vukovara iz 19. stoljeća.....	15
5.2. Đačko glazbeno i literarno društvo „Zora“.....	16
6. STOGODIŠNJA POSTOJANOST VUKOVARSKE VATROGASNE GLAZBE.....	17
6.1. Osnutak 31. siječnja 1875.....	17
6.2. Krize i usponi u djelovanju orkestra DVD-a Vukovar.....	18
7. ZAKLJUČAK.....	20
8. LITERATURA.....	21
9. INTERNET.....	21
10. SAŽETAK.....	22
11. SUMMARY.....	22

1. UVOD

Platon - „*Glazba daje dušu svemiru, krila umu, let mašti i život svemu što postoji.*“

Završnim radom dotaknut ću se tema o počecima glazbenog školstva u gradu Vukovaru, glazbenoj kulturi Vukovara, povijesti grada Vukovara i o biblijskoj drami *Josip sin Jakoba Patriarce, u narodnoj igri prvi put prikazan od učenika vukovarski*. Govorit ću i o petorici glazbenika tamburaša iz Vukovara iz 19. stoljeća te o procvatu glazbene kulture u Vukovaru u drugoj polovici 19. stoljeća. Također me zainteresiralo Đačko glazbeno i literarno društvo „Zora“ i stogodišnja postojanost vukovarske vatrogasne glazbe: pojava i osnutak orkestra DVD-a Vukovar 31. siječnja 1875. godine te krize i usponi u njegovu djelovanju. Danas u Vukovaru djeluje Glazbena škola Vukovar, kao odjel u sastavu Osnovne škole Dragutina Tadijanovića. Godine 2010. prva glazbena škola proslavila je 50 godina od osnutka.

Zanima me i želim istražiti sve o glazbenoj baštini grada Vukovara, razvoju glazbene kulture i samoj glazbenoj povijesti grada Vukovara. U gradu Vukovaru očuvana je glazbena tradicija o kojoj ću govoriti u radu. „Stvarnost je mračna... No, budućnost, kao ni prošlost, zasigurno nisu. Unatoč težini problema, stoga, dopustite odmah još prije početka malo lirike... Moja subjektivna vezanost za Vukovar to mi dopušta.“ (Ban 1995: 4).

Rekao bih nekoliko riječi o prošlosti grada Vukovara, o gradu heroja koji je pretrpio najgore i podigao se iz dubine najveće rupe. Sjetimo se agresora koji su uništili kulturne objekte, ulice i ostale dijelove grada. Unatoč svemu, taj grad danas živi i diše jači i snažniji. „Vukovar je (bio) grad čijem je kulturnom duhu oduvijek urođen sluh za prave vrijednosti: što znači, trajna i neprekidna skrb o vlastitim kulturnim bogatstvima (likovnim, arheološkim, literarnim, glazbenim itd.) koje identitet znače“ (Ban 1995: 6).

U radu ću govoriti o samim počecima glazbenog života u Vukovaru: kako je sve započelo, tko je bio osnivač, tko je prenosio potrebno znanje učenicima, što se sve odvijalo i koje su bile mogućnosti u tadašnjem gradu Vukovaru. Proučio sam sve što me zanimalo, saznao nove detalje i važne informacije o temi. Otkrit ću Vam sve opširnije i detaljnije... pa krenimo!

2. O AUTORIMA LITERATURE

Branka Ban¹ diplomirala je 1986. na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu. Magistrirala je 2010. godine obranom magistarskog rada na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. Doktorirala je 2015. na Odjelu za kulturologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Autorica knjige *Glazbena kultura Vukovara* Branka Ban napisala je glazbenu analizu prvog poznatog glazbenog hrvatskog djela *Josip sin Jakoba Patriarca...* fra Grgura Čevapovića izvedenog u Vukovaru 1819. godine. U studiji autorica navodi kako je tomu prethodila hrvatska kulturna sredina protkana europskim strujama tijekom razvoja građanskog društva i nacionalnih hrvatskih težnji u drugoj polovici 19. stoljeća. O autoričinoj objektivnosti i kulturno-povijesnom pristupu svjedoči i podatak da valorizira i Srpsko pjevačko društvo „Javor“. Knjiga sadržava istinite priče te sačuvane izvore o gradu Vukovaru kao o „malom biseru hrvatske nacionalne kulture“ koji je srbočetnička nekultura razorila 1991. godine.

Stoga nam je prikaz glazbenog života Vukovara dobro došao da nas podsjeti na nešto „zaboravljeno“ ili manje poznato o Vukovaru: prisutnu hrvatsku nacionalnu kulturnu baštinu. (dr. sc. Stjepan Sršan)

Jadranka Uzelac,² autorica knjige *Glazba u srcu Vukovara*, rođena je 1966. godine u Osijeku. Osnovno glazbeno obrazovanje započinje u Glazbenoj školi Franje Kuhača u Osijeku, gdje završava i srednju glazbenu školu kao instrumentalist – flautist. Školovanje nastavlja na Pedagoškom fakultetu u Osijeku i završava studij glazbene kulture. Idejni je začetnik te glavni inicijator i pokretač rada i djelovanja Glazbene škole u Vukovaru, kasnije Glazbenog odjela Vukovar.

U dvadeset godina uspješnog rada Glazbeni odjel upisuje oko 220 učenika i zauzima značajno mjesto u glazbenoj zajednici. Učenici glazbenog odjela sudjelovali su na raznim regionalnim, državnim i međunarodnim natjecanjima te osvajali sjajne rezultate.

¹ Ban, Branka. 1995. *Glazbena kultura Vukovara*. Naklada Matica hrvatska Osijek. Osijek.

² Uzelac, Jadranka. 2018. *Glazba u srcu Vukovara*. Nakladnik Osnovna škola Dragutina Tadijanovića. Vukovar.

3. GLAZBENA KULTURA VUKOVARA

Glazbena kultura grada Vukovara imala je trnovit i težak put, a iza sebe ostavila je velika glazbena postignuća: učenike, danas glazbenike, koji se razvijaju i rade posao koji vole i za koji su se školovali.

U počecima stvaranja glazbene naobrazbe u Vukovaru, 1960-ih godina, otvorila se prva glazbena škola o kojoj sam pisao na prethodnim stranicama. Bilo je tu i uspona i padova, od osnutka do zatvaranja škole te ponovnog otvaranja. U to vrijeme učenicima je bio pristupačan skroman izbor instrumenata. Značajna je bila pojava i osnutak kulturno-umjetničkih društava, koja su ostavila trag u gradu Vukovaru u kojem se pjevalo, plesalo, sviralo te učilo i napredovalo. Tada je značajnu ulogu u razvoju glazbene kulture u Vukovaru imao Gradski muzej, koji je ustupio prostor u kojem su se održavali koncerti Glazbene škole, gostovanja, manifestacije i svečanosti. Vukovar ima bogatu glazbenu tradiciju. Počeci u glazbenom životu kao i u svakom pogledu teški su i zahtijevaju borbu, želju i veliku volju.

Otvorenjem prve gimnazije u Vukovaru otvaraju se i nove mogućnosti vezane uz glazbu i glazbeni život. Važno mjesto u Vukovaru imali su Vatrogasno društvo Vukovar, pjevačka društva „Dunav“ i „Zora“ te drugi, o kojima će se više govoriti u nastavku rada. Postojali su također i orkestri i pjevački zborovi te folklorni i glazbeni sadržaji koji su krasili tadašnji Vukovar.

U školama je postojala mogućnost učenja sviranja harmonike i tambure te pjevanja u zboru, a kasnije je otvorena i glazbena škola u kojoj su učenici pohađali različite predmete važne za potrebno dobivanje znanja o glazbi i njezinoj povijesti. Postojala je i guslačka škola u kojoj su se mogle učiti svirati gusle. Tamburaška glazba posebno se njegovala u Vukovaru te je bila od velikog značenja. „Znati svirati, ili čuti nekoga kako lijepo svira, u svakome od nas budi plemenite i ugodne osjećaje. Nije lako postati glazbenik. Da bi se mogao naučiti svirati neki instrument potreban je urođeni talent kao i znanje te vještine koje učenici stječu u glazbenim školama. To znanje ostaje im za cijeli život, a nikakvim novcem i bogatstvom se ne može kupiti“ (Uzelac 2018: 8). Građani Vukovara imali su zapravo brojne mogućnosti izbora obrazovanja za svoju djecu.

Učenici koji su se poslije rata vratili u Vukovar sa svojim obiteljima mogli su nastaviti ili započeti svoje glazbeno obrazovanje u novoobnovljenoj školi. Upravo je ta glazbena škola bila mjesto okupljanja nastavnika, učenika, roditelja te ostalih ljubitelja i zaljubljenika u

glazbu, ljude i društvo željno znanja i uživanja u glazbi. Veliku i važnu ulogu u tadašnjem Vukovaru, kao i danas, imao je Gradski muzej, u kojem su se održavali koncerti i druge važne svečanosti. Razdoblje koje je uslijedilo nije bilo lako. Bilo je tu i uspona i padova, ali snažna volja i želja pobijedila je sve poteškoće. Nastava za učenike glazbenih škola neko se vrijeme održavala u prvoj slobodnoj i sačuvanoj kući zbog manjka, odnosno nikakvog, pristupačnog obnovljenog prostora poslije rata. Plemenite nastavnike to nije obeshrabrilo nego upravo suprotno, dalo im je snagu i još veću volju za radom i napretkom.

Kako su prolazile godine, tako se i glazbena kultura u Vukovaru sve više razvijala i postajala sve kvalitetnijom. Grad je obnovljen, gradski objekti i škole također, a tako i glazbena škola. Glazba se sve više budila u srcima učenika, nastavnika, pa i samih građana. Prihvatili su je svi sugrađani. Škole su imale razne izvannastavne predmete u kojima su učenici mogli napredovati i razvijati se. Pjevačka društva osnivala su se i okupljala zaljubljenike u glazbu i glazbeni izričaj.

U većini društava prevladavali su izvođači amateri, no upravo su oni bili željni novih znanja te izvođenja raznolikih i bogatih repertoara. Vatrogasna glazba i orkestar razvijali su se i postajali sve bolji i kvalitetniji. Život u Vukovaru razvijao se polako, ali sigurno, a najvažnije od svega, zanimanje za glazbu bilo je sve veće i veće!

3.1 Iz povijesti Vukovara

Vukovar je grad na rijeci Dunavu u srednjoj Europi. Njegovi su počeci vezani uz mlađe kameno doba, prije 5 000 godina, kada su na Vučedolu (danas bogato arheološko nalazište) živjeli prvi stanovnici.³ U 12. stoljeću nastalo je hrvatsko naselje pod nazivom Vukovo. Kraljevski slobodan grad naziv je koji pripada hrvatskom naselju Vukovo.

Između 18. i 21. stoljeća dolazi do brojnih migracija i naseljavanja naroda. Vukovar se sve više razvija i postaje veliko trgovačko-obrtničko središte. Godine 1736. grof Filip Karlo Eltz, nadbiskup u Meinzu i knez, zajedno s bratom Antunom postaje gospodar vukovarskog vlastelinstva. Obojici je bio cilj još više ojačati kulturu, gospodarstvo i obrtništvo u Vukovaru, kojemu se broj stanovnika sve više povećavao.

³ Tekst na mrežnoj stranici: <https://hr.wikipedia.org/wiki/Vu%C4%8Dedol> (pristupljeno 20. Srpnja 2018)

Tijekom 18. stoljeća javlja se kuga, koja je zahvatila cijeli Vukovar. U tadašnje je vrijeme službeni jezik u Vukovaru bio njemački iako su stanovnici govorili hrvatskim jezikom. Godina 1857. vrlo je značajna za Vukovar. Broj stanovnika povećao se na 6 000, otvorena je prva bolnica, upotrebljavao se telegraf, željeznica i električna rasvjeta. Na početku Prvog svjetskog rata Vukovar je imao 10 000 stanovnika. Prve škole u Vukovaru bile su Pučka škola za rimokatoličku vjeroispovijest u Starom Vukovaru, Pravoslavna pučka škola u Vukovaru, Pučka škola u Novom Vukovaru te Židovska pučka škola.⁴

Bogata kulturna baština, razvijene trgovine i obrt krasile su Vukovar. Velik broj stanovnika bavio se poljoprivredom. Poznati vukovarski tiskar Ignjat Mederšicki tiskao je prve vukovarske kalendare i novine na njemačkom jeziku. Godine 1868. sklopljena je Hrvatsko-ugarska nagodba zbog koje se Hrvatskoj vraća samostalni status. Sjedište županije nalazilo se u Vukovaru, a tadašnji župan bio je Ervin pl. Cseh. Godine 1891. osnovana je gimnazija koja se smatrala važnom stavkom u borbi za hrvatsku nacionalnu ideju i jezik. Početkom 20. stoljeća događaju se velike promjene: razvija se gospodarstvo, poljoprivreda i kulturni život, osnivaju se kulturno-umjetnička i športska društva te vatrogasno društvo. Poznati umjetnici i znanstvenici vukovarske povijesti bili su: „Marijan Detoni, Dragutin Renarić, Vladimir Filakovac, Nikola Andrić, Lavoslav Ružička te Pavle Pavličić“ (Ban 1995: 13). Grad Vukovar krasile su velike kulturne znamenitosti, spomenik kulture i velik broj kulturnih objekata. Izdvojio bih još neke zanimljivosti: Vukovar je proglašen spomenikom kulture nulte kategorije; godine 1749. izgrađen je dvorac grofova Eltz, koji je bio bogato ukrašen stilskim detaljima u baroknom stilu; u Gradskom muzeju čuvala su se brojna materijalna dobra stvaralačke vrijednosti. „Vukovar je nadaleko, diljem Europe, poznat i čuven kao grad hrvatskog kulturnog identiteta, koji se nikakvom agresijom ne može uništiti. Upravo je povijest najbolji svjedok“.⁵

⁴ Ban, Branka. 1995. Glazbena kultura Vukovara – kultura hrvatskog nacionalnog identiteta. Hrvatski pleter 4: 10.

⁵ Ban, Branka. 1995. Glazbena kultura Vukovara – kultura hrvatskog nacionalnog identiteta. Hrvatski pleter 4: 21.

3.2. Glazba u biblijskoj drami *Josip sin Jakoba Patriarce*, u narodnoj igri prvi put prikazan od učenika vukovarski

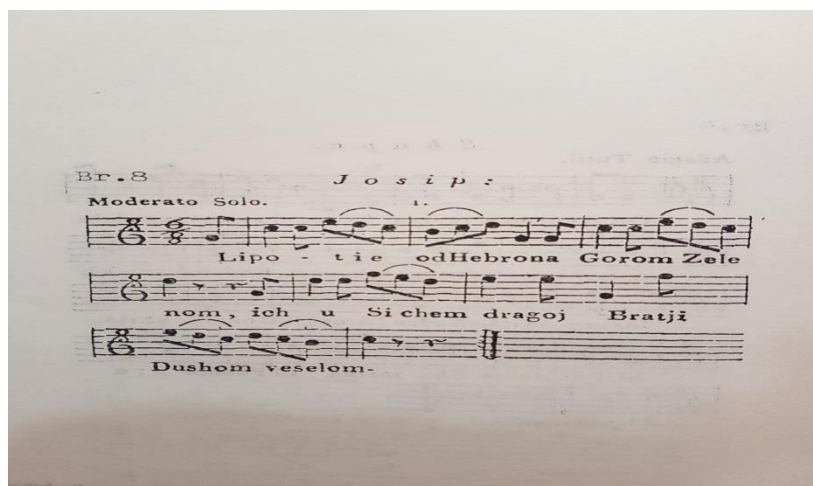
Jedan od najznačajnijih dokumenata o povijesti grada Vukovara upravo je glazba u biblijskoj drami Josip sin Jakoba Patriarce, u narodnoj igri prvi put prikazan od učenika vukovarski fra Grgura Čevapovića iz 1819. godine. Drama je vrlo značajna za Vukovar jer otkriva koliko se u 19. stoljeću poznavalo, izvodilo i uopće čulo za glazbu na tim prostorima. Glazbeni život i kultura Vukovara cvate i ima veliku prošlost iza sebe.

Navedeno je djelo dramske strukture, a pisano je u čast „presvitlog i prepoštovanoga“ gospodina Emerika Karla Raffaja, biskupa đakovačkog i srijemskog.⁶ Djelo fra Čevapovića snažno je glazbeno-scensko djelo nastalo u Slavonskom Brodu. „Predstava je u 19. stoljeću, zbog velikog interesa publike, izvedena čak tri puta! Upravo je to djelo fra Grgura Čevapovića ostavilo velik glazbeni i kulturni trag u gradu Vukovaru nakon čijeg je izvođenja nastalo veliko zanimanje za glazbeni život i kulturu Vukovara“.⁷ Djelo je pisano i namijenjeno vukovarskim učenicima. U predstavama su sudjelovali učenici različitih vjeroispovijesti. Glazbenu dramu čine dvadeset i tri jednoglasne i a cappella melodije s tekstom. „Hrvatski narodni melos, bilo da je riječ o citatima ili napjevima u duhu, ali i pod utjecajem zapadnoeuropske tradicije ozbiljne glazbe. Riječ je, dakle, o „genetičkoj dvoslojevitosti“ melodija koje čine glazbeni sadržaj Čevapovićeve drame“.⁸ Prvi tiskani napis o narodnoj igri *Josip, sin Jakoba Patriarce*, godine 1879. objavio je Franjo Ksaver Kuhač. Rad su činila tri poglavlja s notnim prilogom na kraju. Prvo poglavlje krasilo je devet tekstova, mnogobrojne rasprave i odluke o pravoj klasifikaciji Josipa, narodne melodije koje su ga krasile. Drugo poglavlje sadrži autorovu osobnu interpretaciju melodija. U trećem poglavlju nalaze se pitanja te odgovori o kvaliteti Čevapovićeve drame, povezanosti melodije sa tekstom. Na kraju glazbene analize, Čevapovićeva drama, Josip sin Jakoba Patriarce nezaobilazna je stavka u glazbenoj kulturi hrvatskog naroda.

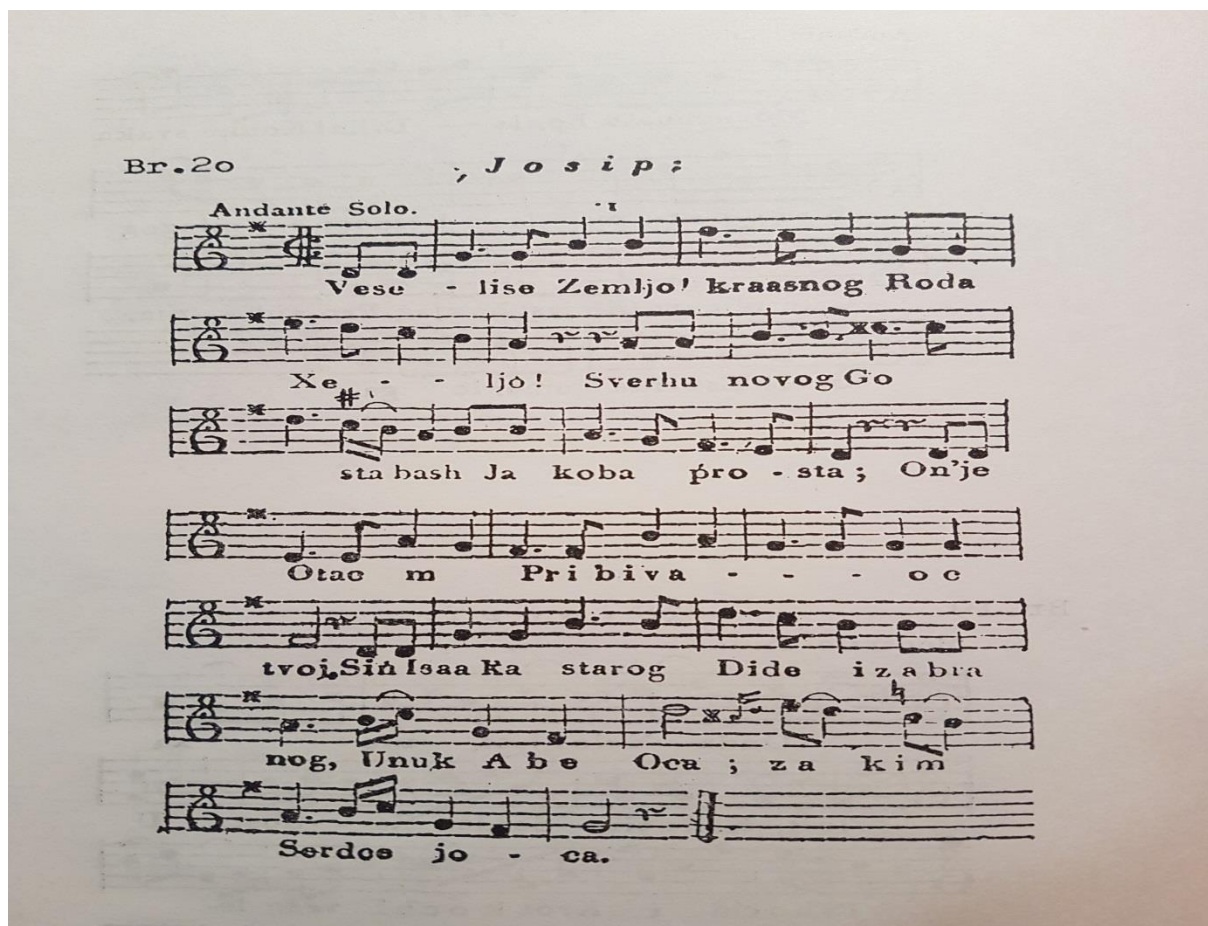
⁶ Tadijanović, Dragutin. Vončina, Josip. *Zbornik radova o fra Grguru Čevapoviću*. 1990. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Str. 95. Osijek.

⁷ Tadijanović, Dragutin. Vončina, Josip. *Zbornik radova o fra Grguru Čevapoviću*. 1990. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Str. 96. Osijek.

⁸ Kuhač, Franjo. 1897. *Južnoslovenske narodne popijevke*. Županović, Lovro. 1980. *Stoljeća hrvatske glazbe*. Andreis, Josip. 1974. *Povijest hrvatske glazbe*, sv. IV.

Slika 1. Prilog glazbenog broja biblijske drame *Josip sin Jakoba Patriarce*

Slika 2. Prilog glazbenog broja biblijske drame *Josip sin Jakoba Patriarce*

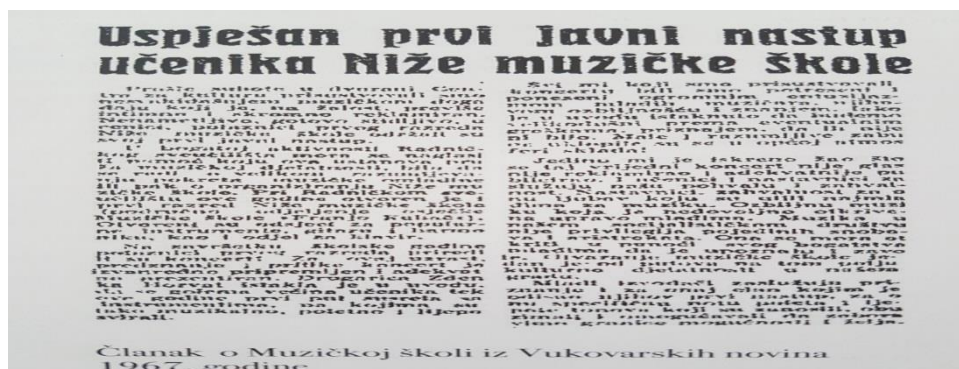
4. RAZVOJ GLAZBENOG ŠKOLSTVA U VUKOVARU

Razvoj glazbenog školstva nije bio lak, godinama je trebalo raditi, truditi se, naučiti te prenijeti i zainteresirati učenike novim znanjima i vještinama. Učenici su u Glazbenoj školi mogli stjeći glazbenu naobrazbu, naučiti svirati instrumente koji su tada bili mogući u glazbenoj školi. Generacije učenika, prošle su glazbene poduke, zavoljeli su glazbu i bavili se njom. Nastavnici su također, uz mukotrpan i nesebičan rad prenosili znanje učenicima što su bolje mogli i znali.

4.1. Počeci glazbenog školstva u Vukovaru

Svaki je početak težak, pun je uspona i padova, zahtijeva veliku odgovornost, posvećenost, ljubav i pozitivnu energiju kako bi se zacrtani cilj i ostvario. Početak glazbenog školstva u gradu Vukovaru također je bio težak. Trebalo je uložiti mnogo truda, rada, znanja, ljubavi i posvećenosti. Bilo je važno ostati staložen i miran, spreman uvijek pomoći, odnosno stečeno znanje prenijeti na učenika. Značajno je mjesto u glazbenom životu grada imalo hrvatsko pjevačko i glazbeno društvo „Dunav“, tek osnovano u Vukovaru 1865. godine. U to je vrijeme grad Vukovar bio centar kulture i društva zahvaljujući djelovanju društva „Dunav“ i djelovanju pjevačkog društva „Javor. U Vukovaru su se već od 1891. godine održavali razni tečajevi o glazbi. Postojala je i guslačka škola, a djelovalo je i Kulturno umjetničko društvo „Maksim Gorki“ u kojem se moglo plesati te se mogla svirati i pjevati tradicionalna i tamburaška glazba. Postojalo je i Kulturno umjetničko društvo „Sloga“, a djelovali su i pjevački zborovi, tamburaški orkestar i folklorna grupa. Održavali su se tečajevi harmonike i tambure. Djelovala su kulturna društva, između ostalih: Kulturno-umjetničko društvo „Osif Kolstelnik“ i Kulturno-umjetničko društvo „Ljudevit Štur“. Razvijala se i izvodila duhovna glazba. Također je postojao i Mještoviti zbor „Sv. Cecilija“ te Đačko glazbeno i literarno društvo „Zora“. Godine 1964. otvorila se mogućnost pohađanja Vojno-muzičke škole. Razvoju glazbe u Vukovaru također je pridonijelo i Dobrovoljno vatrogasno društvo te Gradska glazba. U sljedećim godinama dolazi osniva se Muzička škola u Vukovaru kao područno odjeljenje Muzičke škole Franje Kuhača u Osijeku.⁹ Glavni moderator aktivnosti bila je Zdenka Horvat, koja je uz Mirjanu Ilinčić i Mariju Brajer uspjela okupiti i upisati 30 učenika u školskoj godini 1966./67. Učenici su bili voljni stjecati nova znanja i postizali su sjajne rezultate.

⁹ Jadranka Uzelac, Naklada Glazbeni odjel Vukovar, Vukovar, 2018., str. 10.

Slika 3. Članak o Muzičkoj školi iz Vukovarskih novina 1967. godine¹⁰

4.2. Prva glazbena škola u Vukovaru

Prva glazbena škola u Vukovaru osnovana je 1960-ih godina kao Područno odjeljenje Muzičke škole „Franjo Kuhač“ u Osijeku.¹¹ Škola je imala bogatu glazbenu vrijednost, a svojim je učenicima izdavala svjedodžbe. Cilj škole, kao i svake druge, bio je ostvariti sjajan rad škole i svih njenih članova te omogućiti učenicima da dobiju sva potrebna znanja i obrazovanje kako bi u budućnosti raspolagali znanjem i stekli odgovarajuće vještine. Također je bilo važno da učenici budu zadovoljni, puni znanja i vješti te da razvijaju svoje sposobnosti i stječu potrebne kompetencije. Škola je kratko djelovala, ali je i ostvarila potreban interes za glazbenu kulturu u gradu Vukovaru. Prvi nositelji odgojno-obrazovnog rada u novoosnovanoj glazbenoj školi bili su Mirjana Ilinčić, Marija Brajer, Franjo Loos, Miroslav Meden, Mirjana Despotović, Jelica Šesto i voditeljica Zdenka Horvat.¹² U školi se mogla pohađati teorijska nastava, solfeggio i zbor. Učilo se svirati klavir, harmoniku i gitaru. Vukovarska sredina, na žalost, nije prepoznala značenje i vrijednost postojanja glazbene škole te se govorilo i mislilo kako je ta škola samo za djecu više klase i imućnih roditelja.

„Imamo li sluha za shvaćanje potreba općedruštvenog značaja?... nepostojanje jedne škole čija perspektiva je bila više nego ružičasta... Radničko sveučilište zatvara odjeljenje Muzičke škole... U pitanju je novac, ali... i drugi možda još opasniji čiji korijeni potječu iz arhiva prošlosti... obrazuju se djeca čiji roditelji imaju povlašteni status, što naravno nije novina, ali djelomično mogu zarazno djelovati na stav 'običnog čovjeka'“. (Vukovarske novine, br. 15., 1973.)

¹⁰ Jadranka Uzelac, Naklada Glazbeni odjel Vukovar, Vukovar, 2018., str. 10.

¹¹ Vukovarski zbornik 7, Matica hrvatska, UDK 377 (497.5 Vukovar):78, Vukovar, 2012.

¹² Jadranka Uzelac, Naklada Glazbeni odjel Vukovar, Vukovar, 2018., str. 10.

Nakon prestanka rada škole u Vukovaru učenici su nastavili pohađati glazbenu školu u matičnoj školi u Osijeku. Opremanje škole započelo je skromnim i vlastitim sredstvima roditelja i donacijama prikupljenim preko brojnih zamolbi udrugama. Jedna od prvih donacija bila je ona Evangelističke crkve iz Osijeka koja je Glazbenoj školi Vukovar darovala dvije gitare. Hrvatska zaklada švicarskih glazbenika donirala je dva pijanina. Četiri flaute stigle su iz donacije iz Švicarske, a još jednu gitaru i pijanino darovao je UNESCO 1998. godine. (Uzelac 2018: 12)

Slika 4. Donacija pijanina, 1998.

Danas u Vukovaru djeluje Glazbena škola Vukovar kao odjel u sastavu Osnovne škole Dragutina Tadijanovića. Godine 2010. osnovna škola proslavila je 50. obljetnicu svoga postojanja. Škola iza sebe ima sjajne rezultate i postignuća i učenike koji su željni znanja, prije svega razvijanja osobnog interesa i osjećaja za glazbu.

4.3. Razvoj glazbenog života u Vukovaru

U prijašnjim stranicama rada opsežno je opisan početak glazbenog školstva te osnutak prve glazbene škole te njezin rad. Kroz godine rada, truda i želje, željeni ciljevi su se postizali. Na početku, naravno, nije bilo lako, uvjeti nisu bili sjajni te je u funkciji bila samo privatna kuća u ulici Kate Pejanovića 5 u kojoj su nastajali današnji sjajni glazbenici te umjetnici.

Slika 5. Kuća u kojoj je djelovao Glazbeni odjel u ulici Kate Pejanovića 5. 1998. godine

Nastava glazbenog odjela, održavala se u privatnoj kući, moguće je bilo održavati nastavu u četiri učionice. Takav način rada i u takvim uvjetima, trajao je tri školske godine. Nakon teškog početka, škola nastavlja sa održavanjem nastave u Borovu naselju u prostorijama Učeničkog doma u svega tri učionice.

4.4. Glazbeni razvoj rada glazbene škole u Vukovaru od početaka do danas

Glazbena škola u Vukovaru, od svoga osnutka preživjela je i pokazala da se rad, snaga i trud isplate. *Školska godina 1999. /2000.* Glazbenom odjelu donijela je veliku radost, zaposlili su tri nova profesora.¹³ Cilj tih profesora bio je osposobiti te prenijeti glazbeno znanje i interes na učenike. U narednim godinama, glazbena škola obnavljala je svoje prostorije i opremanjem novih nastavnih pomagala, sredstava te instrumentima. Tada, škola je brojila četrdeset i sedam učenika koji su nastupali na koncertima i postizali rezultate. Glazbena škola, postala je bogatija osnutkom pjevačkog zbora te harmonikaškog orkestra. No međutim, glazbena škola nije bila u najboljoj financijskoj mogućnosti, prostorije tijekom zime nisu bile grijanje te je rad u njima bio nemoguć. Po nalogu tadašnje pročelnice Ureda za prosvjetu, kulturu i informiranje Vukovarsko-srijemske županije gđe. Zdenke Buljan, Glazbena škola Vukovar 2. ožujka 1999. godine, pripojena je Drugoj osnovnoj školi Vukovar, te je dobila status

¹³ Uzelac, Jadranka. 2018. *Glazba u srcu Vukovara*. Osnovna škola Dragutina Tadijanovića. Nastavnici glazbenog odjela od 1999.-2004. Godine, A. Begić, voditeljica J. Uzelac, R. Somrak, A. Bučanac i S. Kolar. Str.14. Vukovar.

Glazbenog odjela te škole¹⁴. Razdoblje te *školska godina 2002./2003.*, Glazbeni odjel preseljen je na novu lokaciju u zgradu Druge osnovne škole Vukovar gdje je nastavio sa svojim radom. Glazbeni odjel, *godine 2002.* sadržavao je pedeset i pet učenika te je svake godine broj zainteresiranih učenika rastao. Na sreću profesora, broj i porast učenika bio je sjajan no činio je problem učenicima zbog nedostatka prostora, instrumenata te nastavnika. Razdoblje *školske godine 2004./2005.*, broj učenika porastao je na sedamdeset i jednog učenika. U idućim godinama broj zainteresiranih učenika sve je više rastao te tako u *školskoj godini 2006./2007.* Broji osamdeset i šest učenika. To je naravno značilo i zapošljavanje novih nastavnika te novih teorijskih i glazbenih predmeta. Glazbena škola, snalazila se, radila i napredovala usprkos stalnom nedostatku prostorija.

Školska godina 2006., za Glazbeni odjel bila je vrlo bitna, nakon mnogobrojnih zamolbi za razne donacije i pomoć glazbenoj školi, donacije su stigle te je glazbena škola dobila koncertni klavir, pijanino, digitalni pijanino te klavirske stolice. Krajem 2006. Godine, Glazbeni odjel djeluje pod nazivom OŠ Dragutina Tadijanovića- Glazbeni odjel Vukovar. *Školska godina 2007./2008.* Dotadašnji problem u školi u Borovu naselju, grijanje prostorija, Grad Vukovar, Glazbenom odjelu dodijelio je prostor za rad i napredovanje, zgradu bivšeg vrtića u Borovu naselju. Glazbeni odjel, otvorio je i nove smjerove u glazbenoj školi, odjel violine, suvremenog plesa i tambure. Uslijedile su brojne donacije, preuređenje prostorija Glazbenog odjela, broj instrumenata povećao se, te sami broj učenika glazbene škole porastao je na sto trideset i tri učenika. Također i broj novih nastavnika se povećao. Glazbena škola, 2008. godine ,dobila je pet novih violina te pijanino. U idućoj školskoj godini upisano je sto pedeset učenika. *Školska godina 2009./2010.*, zahtijevala je veći broj novih nastavnika. Glazbeni odjel, organizirao je brojne nastupe, koncerte, zajedničke koncerte učenika prijateljskih glazbenih škola iz Županje, Osijeka, Vinkovaca, Slatine i Vukovara.

¹⁴ Uzelac, Jadranka. 2018. *Glazba u srcu Vukovara*. Osnovna škola Dragutina Tadijanovića. Str. 16. Vukovar.

Slika 6. Vukovarske novine izdane 2007. godine

U Školskoj 2010./2011. godini upisano je sto osamdeset učenika koji su pohađali nastavu klavira, gitare, harmonike, tambure, violine, flaute te suvremenog plesa. Postavljena je opet nova postava novih nastavnika. Učenici su kao i do sada, postizali sjajne uspjehe te održavali brojne koncerte, sudjelovali na manifestacijama, pjevali na koncertima i natjecanjima, osvajali nagrade u raznim kategorijama. Školska godina 2011./2012. Brojila je sto osamdeset i jednog upisanog učenika te također novi zaposlenici koji su podučavali učenike suvremenom plesu, tamburama te violini. Održali su se brojni koncerti, Božićni koncert, godišnji koncert. U glazbenoj školi, rad je bio težak te prostorije koje su nedostajale bile su najveći cilj škole. Školske 2012./2013. Godine, upisano je dvjesto učenika u Glazbenu školu, zaposleni novi nastavnici gitare i violine. Glazbena škola, tada je već nakon dugog niza rada sa učenicima postigla sjajne rezultate i postignuća te ostvarila određeno iskustvo te znanje u radu sa učenicima i svladavanju prepreka koje su se našle pred njom. U idućim godinama, sve do školske godine 2016./2017. Glazbena škola, napredovala je, svake godine broj upisanih učenika rastao je sve do dvjesto četrdeset učenika što je veliki napredak i postignuće pogledamo li prvu godinu rada te broja upisanih učenika davne 1999. godine. Glazbena škola, konačno je dobila sjaj svojih prostorija, dvorane te dovoljan broj nastavnika.

Slika 7. Članak Vukovarskih novina ¹⁵

Slika 8. Članak Vukovarskih novina ¹⁶

5. PROCVAT GLAZBENE KULTURE VUKOVARA U DRUGOJ POLOVICI 19. STOLJEĆA

Procvat glazbene kulture Vukovar je doživio osnutkom i djelovanjem Hrvatskog pjevačkog i glazbenog društva „Dunav“ 1865. godine. To je društvo jačalo i održavalo kulturni i glazbeni život Vukovara. Godine 1852. hrvatska crkvena zajednica razdvojila se od mađarske. Godine 1891. osnovana je prva gimnazija u Vukovaru, koja se također zalagala za razvitak i boljitak glazbenog života u Vukovaru. „Gimnazija je osnovana... kao aktivni čimbenik u borbi za nacionalnu ideju i jezik, ali istovremeno, u vukovarskoj višenacionalnoj sredini bila je rezultat svih svojih građana.“ (Horvat, Vlado, 1991, Gimnazija Vukovar – 100 godina: 5). Glazbeno

¹⁵ Uzelac, Jadranka. 2018. *Glazba u srcu Vukovara*. OŠ Dragutina Tadijanovića. Str. 63. Vukovar

¹⁶ Uzelac, Jadranka. 2018. *Glazba u srcu Vukovara*. OŠ Dragutina Tadijanovića. Str. 63. Vukovar

društvo „Dunav“ osnovano je čak dvadeset šest godina prije osnutka prve gimnazije u Vukovaru. Veliku ulogu u Vukovaru imali su franjevci koji su u školi za rimokatoličku vjeroispovijest u starom dijelu Vukovara imali učitelja za latinski, ali i za hrvatski jezik. Društvo „Dunav“ također je u suradnji s Hrvatskim pjevačkim društvom „Lipa“ njegovalo dugotrajnu suradnju. Dragutin Hruza, dirigent GD-a Dunav, učitelj glazbe i pjevanja na vukovarskoj Realki i orguljaš, „odgojio je nekoliko generacija tamburaša i ljubitelja tamburaške umjetnosti“ (Komentiraju kolege iz društva).¹⁷ Skladao je zborske kompozicije, crkvene pjesme, Hrvatski rekvijem, Hrvatske mise. Kada je Hruza otišao, kvaliteta društva opada i smanjuje se broj njegovih članova te se osniva Đačko literarno i glazbeno društvo „Zora“.

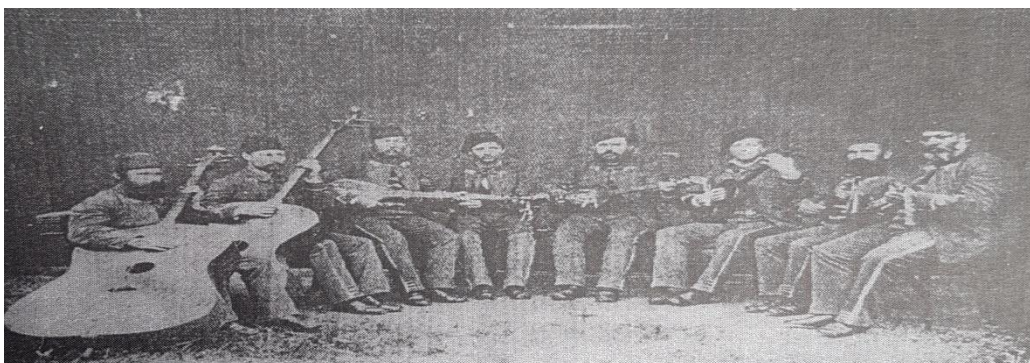
5.1. Petorica glazbenika tamburaša iz Vukovara iz 19. stoljeća

Petorica glazbenika, tamburaša, dirigenata i vodećih osoba GD-a „Dunav“ bili su Teodor Machulka, Ivan Sladaček, Hinko Hladaček, Ladislav Bradač, Dragutin Karel Hruza i djelovali su od 1870. do 1907. godine. Teodor Machulka svoj je pedagoški i glazbeni rad započeo u Pragu te potom došao u Vukovar. Prvi je češki glazbenik koji je radio u Vukovaru. Radio je i kao nastavnik glazbenog odgoja.

Napisao je crkvene i svjetovne kompozicije, pedagoška djela i nadgrobne popijevke. Glazbenik, dirigent GD-a „Dunav“ koji je naslijedio Teodora Machulku bio je Ivan Sladaček, osnivač tamburaškog glazbenog smjera. Osnovao je i tamburaški zbor te je 1878. godine napisao prvu tamburašku partituru „Kolo“ u C-duru. Novi dirigent i voditelj GD-a „Dunav“ postao je Hinko Hladačak, rođen u Zemunu 1937. godine, koji je došao u Vukovar i cijeloga života ostao u njemu. Deset godina vodio je GD Dunav, a bavio se i skladanjem. Pisao je crkvene pjesme, transkripcije za glasovir i zborove. Vladislav Bradač postaje novi dirigent GD-a „Dunav“. Bio je profesor glazbe i pjevanja te orguljaš.

Naslijedio ga je Dragutin Karel Hruza, koji je najduže bio dirigent GD-a Dunav, čak deset godina. Bio je orguljaš i učitelj pjevanja i glazbe. Učio je i stvarao nove generacije tamburaša te s učenicima postizao sjajne rezultate. Iza sebe ostavio je brojni opus pretežito tamburaške glazbe, ali je skladao i zborske kompozicije te crkvene pjesme. Svakako, ta su petorica tamburaša, dirigenata, orguljaša i učitelja pjevanja i glazbe ostavila velik trag u Vukovaru, a pogotovo u GD-u „Dunav“!

¹⁷ Ban, Branka. 1995. *Glazbena kultura Vukovara – kultura hrvatskog nacionalnog identiteta*. Matica hrvatska Osijek. Osijek. str. 66.

Slika 9. Vukovarski tamburaši na priredbi u Beču, druga polovica 19. stoljeća

5.2. Đačko glazbeno i literarno društvo „Zora“

Godine 1907. osnutak Đačkog glazbenog i literarnog društva „Zora“ potaknuo je još veće zanimanje za razvijanje i usavršavanje glazbe u gradu Vukovaru. Društvo „Zora“ osnovano je u vukovarskoj Realnoj gimnaziji gdje se moglo napredovati i pohađati glazbu kao izvannastavnu aktivnost. U školi je postojala mogućnost pohađanja sati pjevanja i sviranja violine i gusala. Nastava glazbene kulture, tada u školi, odnosila se na pjevanje i sviranje. Društvo „Zora“ imalo je potporu tadašnjih sugrađana Vukovara, što je članovima davalo još veću snagu i potrebu za boljim radom i napretkom. Prva djelatnost društva bilo je tamburaško muziciranje, a članovi su bili amateri. Svaki je početak težak, a tako je bilo i s početkom osnivanja „Zore“: trebalo je nabaviti instrumente, tambure, i povećati broj članova. Godine 1908. društvo je bilo spremno za daljnji razvoj, rad i napredak. Idućih godina sudjelovalo je na raznim manifestacijama i održavalo, u početku, manji broj koncerata.

Između 1910. i 1919. godine „Zora“ je napredovala u ostvarenju svojih ciljeva. „Broj članova povećao se značajno u odnosu na početak, broj koncerata također se povećao i sama kvaliteta društva bila je značajno bolja i uočljivija“.¹⁸

„Zora“ je bila vrsna u tamburaškom, solističkom i komornom muziciranju. Među najznačajnijim postignućima bila je potreba njegovanja, isticanja i razvijanja glazbene kulture hrvatskog nacionalnog identiteta. Godina 1915. značila je početak četverogodišnjeg prestanka

¹⁸ Ban, Branka. 1995. Glazbena kultura Vukovara – kultura hrvatskog nacionalnog identiteta. *Hrvatski pleter* 4: 96.

rada Đačkog glazbenog i literarnog društva „Zora“. Razlozi su bili politički i društveni, što je izazvalo nezadovoljstvo učenika Gimnazije i stanovnika grada Vukovara. Ratno razdoblje otežalo je početak rada škole. Društvo „Zora“ ponovno počinje s radom 1919. godine. U idućim godinama prolazi kroz uspone i padove te teške političke i gospodarske trenutke pa ponovno prestaje djelovati, ali nakon brojnih godina truda, rada i želje konačno, godine 1936., nastavlja sa svojim radom, ali mijenja ime u Đačko društvo „Zora“. Godine 1939. Đačko društvo „Zora“ prestaje djelovati.

6. STOGODIŠNJA POSTOJANOST VUKOVARSKJE VATROGASNE GLAZBE

„Sveobće dobrovoljno vatrogasno društvo u Vukovaru“ bilo je novo osvježanje u glazbenom životu Vukovara. Pojavom Vatrogasne glazbe pojavljuje se i nova mogućnost u glazbenom smislu u Vukovaru: mogućnost sviranja u orkestru. U nastavku rada saznat će se više o osnutku, postojanju i napretku Vatrogasne glazbe u Vukovaru. Saznat će se također kakav je bio put amatera izvođača u vatrogasnom orkestru, koliko je bilo uspona i padova, prestanka te obnavljanja i postojanja orkestra te što se sve u to vrijeme događalo, koje su mogućnosti bile u Vukovaru i kako je građanstvo reagiralo na postojanost Vatrogasne glazbe i orkestra.

6.1. Osnutak 31. siječnja 1875.

U Vukovaru je 31. siječnja 1875. godine osnovana Vatrogasna glazba. Time se u gradu pobuđuje stjecanje novih prijateljstava, druženja, zajedničkog izvođenja i učenja glazbe. Izvođači su izvodili glazbu na raznim manifestacijama te svečanim događanjima u Vukovaru. U Vatrogasnoj glazbi većinom su svirali amateri koji su napredovali u svom glazbenom izričaju i stjecanju novih znanja i vještina. U to je vrijeme svaki grad imao svoje dobrovoljno vatrogasno društvo, a tako i Vukovar. Godine 1850. osnivaju se amaterska društva koja su napredovala te radila na sebi i svojoj kvaliteti: Osječko crkveno glazbeno društvo, Osječki muški pjevački zbor koji kasnije postaje Osječko pjevačko društvo. Osjetio se velik napredak i vidljiv rad pjevačkih društava u to vrijeme. Godine 1865. u Gornjem gradu u Osijeku nastalo je Dobrovoljno vatrogasno društvo u Osijeku. No vratimo se u vrijeme početka glazbenog amaterizma u Vukovaru i pogledajmo kako je on kronološkim slijedom napredovao do danas: HP i GD „Dunav“, SPD „Javor“, Đačko glazbeno i literarno društvo „Zora“ te Vatrogasna

glazba, koja je kasnije dobila i status gradske glazbe. Status gradske glazbe smatra se najvišim mogućim postignućem za izvođenje glazbe u amaterskom smislu i obrazovanju. Vukovarska Vatrogasna glazba razvijala se, napredovala i sudjelovala na raznim manifestacijama i svečanostima u Vukovaru te se razvijala tijekom svog dugogodišnjeg postojanja od čak stotinu godina – od samog postanka i osnutka 1875. do 1975. godine, kada se i objavilo i proslavilo¹⁹ stotinu godina postojanja vatrogastva u Vukovaru. Dakako, kao i u mnogim društvima i orkestrima, bilo je napretka, ali i brojnih uspona i padova te je bilo potrebno uložiti velik trud, snagu i energiju kako bi se glazbenici izborili za postojanje orkestra. U njemu su svirale generacije i generacije novih amatera koji su svojim izvedbama pridonijeli kvaliteti orkestra. Sudjelovanje u orkestru Vatrogasne glazbe obuhvaćalo je pripremanje koncerata, učenje i čitanje repertoara te izvođenje naučenog, ali i druženje te stjecanje novih poznanstava. U orkestru su prevladavali limeni puhači, a 1926. pridružili su im se i gudači. Orkestar Vatrogasne glazbe, iako nije dobio status gradske glazbe sve do 1975., izvodio je svoj repertoar i bio važna stavka u glazbenom izričaju u Vukovaru.

Također, generacije su se neprekidno izmjenjivale u orkestru, čija je izvedbena kvaliteta rasla i napredovala te se njegovala i čuvala čak stotinu godina!

Glavni je cilj vatrogasnog orkestra, uz onaj glazbeni, također bio i razvijanje društvenog života u Vukovaru. Orkestar je često dobrovoljno nastupao na raznim manifestacijama. Dobiveni novac članovi su ulagali u opremu DVD-a, a kasnije i u instrumente potrebne vatrogasnom orkestru. U sljedećim godinama orkestar DVD-a Vukovar napredovao je u glazbenom smislu. Brojne generacije izvođača-amatera prošle su kroz vatrogasni orkestar i ostavile svoj trag u njemu.

6.2. Krize i usponi u djelovanju orkestra DVD-a Vukovar

Orkestar DVD-a Vukovar od 1900. do 1919. godine nije napredovao niti je donosio rezultate. U tom razdoblju kvaliteta izvedbi na koncertima nije bila u svom stvarnom sjaju niti je bila na razini kakvu inače orkestar ima. Podatke o prvom dirigentu i njegovu radu bilo je teško pronaći, no Dragutin Hruza, tadašnji dirigent HP-a i GD-a „Dunav“, bio je u svom usponu i gradio svoju karijeru kao vodeći dirigent vukovarskih amaterskih društava. „Godine 1919. obnovljena je vatrogasna glazba nakon zastoja u vrijeme I. svjetskog rata“.²⁰ Nakon toga

¹⁹ Horvat, Vlado. 1975. *Proleter*. DVD Vukovar. Vukovar

²⁰ Zapisnik DVD-a Vukovar, ime autora nije navedeno.

povećala se kvaliteta orkestra te je povećano i zanimanje izvođača pa orkestar ponovno počinje djelovati. Ponovno je aktivan u koncertnim aktivnostima te nastupa na brojnim svečanostima. Razdoblje koje je uslijedilo bilo je vrijeme novih mladih generacija koje su ostvarile napredak zahvaljujući posvećenosti i radu na kvaliteti orkestra. Članovi orkestra također su nastojali zainteresirati učenike i mlađe generacije te im prenijeti znanje o postojanju gudačke glazbe, odnosno gudačkog orkestra. Preciznijih i točnijih podataka o koncertima gudačkog orkestra nema, no može se pretpostaviti kako je on djelovao i kako je tekao njegov napredak.

Takav orkestar postojao je u sklopu djelovanja DVD-a Vukovar. Orkestar vatrogasnog društva proživio je velike uspone i padove te krize u svom postojanju, no velika upornost njegovih članova, kvaliteta izvedbe i zanimanje za glazbu uspjeli su održati orkestar pa se tako glazba nastavila prenositi na mlađe generacije. Početak 20. stoljeća i sljedeće godine bile su značajne za vatrogasni orkestar. Gustav Halupa, tada novi kapelnik, osigurao je nastupe i koncerte vatrogasne glazbe. „Obveza je vatrogasne glazbe nastupati na gotovo svim proslavama u gradu Vukovaru, najmanje dva puta mjesečno uz svakako i promenadni koncert“. (Halupa, Gustav 20. stoljeće). Upravo je on, tadašnji vukovarski kapelnik, bio zaslužan za ponovni uspon vatrogasnog orkestra čija je kvaliteta sve više rasla i čiji su rad podržavali građani. Iduće godine donijele su velike vidljive rezultate u djelovanju orkestra, no i tom razdoblju došao je kraj. Tijekom II. svjetskog rata vukovarski vatrogasni orkestar potpuno prestaje djelovati.

„Društvo se svelo na mali broj članova, a orkestar se u potpunosti ugasio..“ (Vukovarski zapisnik). Unatoč svim dotadašnjim preprekama i razdoblju prestanka djelovanja, nakon II. svjetskog rata, nakon 1945. godine, vukovarski orkestar ponovno počinje djelovati i nastavlja s radom sve do 1975. godine, posebne godine, kada je i proslavio stogodišnje postojanje vukovarskog vatrogastva. No tada je to postojanje bilo samo formalno jer orkestar više nije izvodio koncerte niti se umjetnički više razvijao. Idućih godina u Vukovaru se otvorila Glazbena škola koja je imala ulogu očuvanja glazbe te usavršavanja i postizanja kvalitete za što bolju aktivnost i glazbeno umijeće u vatrogasnom orkestru. Tadašnji voditelj bio je kapelnik Mislav Medena. Generacije učenika napredovale su, učile i izvodile glazbu zajedno s ostatkom izvođača u orkestru. Zbog svoje kvalitete i dugogodišnjeg postojanja i rada, vukovarski orkestar 1975. godine dobiva status gradske glazbe. U idućim se godinama razvijao glazbeni amaterizam u vukovarskom vatrogasnom orkestru, koji je postizao rezultate i zaslužene uspjehe!

7. ZAKLJČAK

Glazbeno školstvo u Vukovaru tema je mog završnog rada. Izabrao sam je kako bih istražio i saznao nove zanimljive činjenice o glazbi u gradu Vukovaru te kako bih proučio razvoj glazbenog života u tom gradu od samih njegovih početaka do danas. U istraživanje i proučavanje krenuo sam s velikom željom i zanimanjem. Sada, kada sam završio proces istraživanja, obogaćen sam znanjem koje sam dobio o činjenicama važnim za grad Vukovar. Od samih početaka nije bilo lako, saznao sam mnoge činjenice koje nisam znao niti sam ikada razmišljao o njima, ali su me zainteresirale te sam krenuo u jednu veliku pustolovinu i istraživanje.

Dakako, uz mene je bila i moja mentorica Branka Ban, koja me podupirala i bodrila u daljnjem istraživanju i proučavanju. U radu sam naveo sve što mi se činilo važnim zapisati o Vukovaru, njegovu postojanju, glazbi i glazbenom životu toga grada. Istaknuo bih, između ostaloga, spoznaju o velikoj borbi glazbenika, njihovoj kvaliteti te neprocjenjivoj želji za opstankom i očuvanjem tradicije i glazbe u Vukovaru, ali i spoznaju o svim preprekama i zamkama koje je proživio sam grad i o bogatoj povijesti o kojoj danas mnogi pričaju i znaju, a neki još uvijek istražuju.

Pišući i istražujući osvijestio sam svoje znanje o Vukovaru i upotpunio ga novim informacijama i zanimljivostima o tom gradu.

Za mene osobno grad Vukovar ima veliko značenje. To je grad velike borbe i heroja, neumoran grad koji pokazujući svoje veliko srce i hrabrost ostavlja u mnogim srcima jedno posebno mjesto. Upravo zbog toga izabrao sam temu vezanu uz Vukovar te sam saznati sve vezano uz glazbu u tome gradu.

8. LITERATURA

1. Ban, Branka. 1995. *Glazbena kultura Vukovara*. Naklada Matica hrvatska. Matica hrvatska Tovarnik. Osijek.
2. Uzelac, Jadranka. 2018. *Glazba u srcu Vukovara*. Osnovna škola Dragutina Tadijanovića. Glazbeni odjel Vukovar. Vukovar.
3. Zbornik, Vukovarski. 2012. Matica hrvatska. Vukovar.
4. Zbornik radova o Fra Grguru Čevapoviću, HAZU. Zavod za znanstveni rad. Osijek, 1990.
5. Horvat, Vlado. 1975. *Sto godina vatrogastva u Vukovaru*. Vukovar.
6. Andreis, Josip. 1974. *Povijest glazbe I-IV*. Mladost Liber. Zagreb.

9. INTERNET

1. <https://hr.wikipedia.org/wiki/Vu%C4%8Dedol>

10. SAŽETAK

GLAZBENO ŠKOLSTVO U VUKOVARU

Glazbeno školstvo u Vukovaru tema je koju sam izabrao i želio istražiti u svom završnom radu. Rad sadržava brojne zanimljive činjenice povijesnih i kulturnih sadržaja vezanih uz grad Vukovar. Navedeni su također i sadržaji vezani uz same početke postojanja glazbe u Vukovaru sve do postignuća i rezultata stečenih tijekom godina napredovanja, truda i neumornog rada. Cilj rada bio je proučiti činjenice i saznati koje su sve mogućnosti postojale u tadašnjem Vukovaru, koliko se glazba cijnila i koliko se uopće znalo za nju te kakav je zapravo bio put nastajanja, stvaranja i prihvaćanja kulturnih društava u Vukovaru. Rad također obuhvaća podatke o počecima glazbenog školstva, procvatu glazbene kulture, o postojanju vukovarske vatrogasne glazbe, prvih otvorenih škola, gimnazija u Vukovaru te važnih osoba koje su svojim djelovanjem ostavile trajan trag u Vukovaru.

Ključne riječi: glazbeno školstvo u Vukovaru, povijest, istraživanje, proces, glazba

11. SUMMARY

MUSICAL EDUCATION IN VUKOVAR

Music education in Vukovar is the thesis I choose and wanted to do the research for my final paper. The paper includes a vast spectrum of interesting facts, historical and cultural content that focuses on the city of Vukovar. It also includes contents that go from the beginnings of music's existence in Vukovar, to accomplishments and results acquired through years of progress, hard work and dedication. The goal of this paper is to analyze and find out what were the possibilities in Vukovar back in the beginning, how much was music appreciated, and did people even know anything about it. What was the path of forming, accepting the cultural society and other happenings in Vukovar like. Furthermore, the paper includes data about the beginnings of music music education, the bloom of the music culture, existence of Vukovar fire-fighter music, first schools opened, high school in Vukovar, and important people that influenced Vukovar. Finally, it concludes the idea, desire and research so that we could learn important data about Vukovar and its music development.

Key words: musical education in Vukovar, history, research, process, music